

Bedenkingen bij het auditverslag van de Inspectie van Financiën over de rendabiliteit van de dienstenchequesector

Terwijl het Departement Werk en Sociale Economie Vlaanderen (WSE sinds 1 januari 'WEWIS') reeds jaarlijks degelijke rapporten en studies voorziet omtrent de rendabiliteit in de dienstenchequesector ("Dienstencheques rendabiliteitsmonitor") gaf de Vlaamse Regering eind 2024 de opdracht aan de Inspectie van Financiën (IF) tot een "*Grondig onderzoek naar de rendabiliteit dienstenchequebedrijven*". Gesteld werd dat een audit uitgevoerd door de IF een veel scherpere analyse en duiding zou opleveren omtrent de vragen inzake de rendabiliteit van de dienstencheque-ondernemingen.

De rendabiliteit zou grondig worden onderzocht en de studie door de IF zou de zaken veel beter en scherp analyseren. Op vrijdagmiddag 14 maart 2025 werd het gevraagde '*Auditverslag VTS2501*' aan verscheidene redacties bezorgd. Vervolgens werden ook de betrokken sociale partners ingelicht. Hieronder volgt de analyse die Federgon kon opmaken over het rapport. Inzake methodieken, berekeningen en cijfers gaat het Auditverslag op geen enkel punt verder dan de eerdere rapporten en studies van het Departement WSE / WEWIS. De audit omvat heel wat minder financiële parameters en historiek, maar bovenal worden er financieel-economische stellingen ingenomen en conclusies getrokken die niet aansluiten aan de harde realiteit waarin de dienstenchequesector verkeert.

De naakte cijfers

In lijn met de eerdere WSE-rapporten onderscheidt de IF een aantal groepen dienstencheque-ondernemingen. De 586 kleinste ondernemingen waarvan meer dan 200 ondernemingen verlies maken, laat de IF (anders dan de WSE-rapporten) volledig buiten het onderzoek omdat hun impact zogenaamd beperkt is. Een verdere verklaring voor het gebruik van het pareto-principe, anders dan efficiëntiewinsten voor de scope van het onderzoek, wordt niet gegeven.

Verder worden de 87 grote en middelgrote ondernemingen die samen 80 % van de dienstencheques ontvingen in 2023 opgedeeld in een 4-tal groepen : 37 ondernemingen die enkel actief zijn in Vlaanderen, 14 ondernemingen die ook actief zijn in Wallonië en/of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 7 ondernemingen die terzelfdertijd ook actief zijn in de uitzendsector of andere sectoren en tenslotte de 29 ondernemingen die hun cijfers niet volledig rapporteren in hun jaarrekeningen.

Vanuit Vlaams perspectief zijn de 37 ondernemingen die enkel actief zijn in Vlaanderen volgens het Auditverslag en de navolgende commentaren het meest representatief om de rendabiliteit van de Vlaamse dienstencheque-ondernemingen te beoordelen. Meest relevant in het Auditverslag ter zake is volgende "*Tabel 13*":

Vlaanderen	2022 (€)	2023 (€)	genormaliseerde situatie 2023 (*)
som eigen vermogen (code 10/15)	112.858.927	121.271.288	121.271.288
som bedrijfswinst (code 9901)	7.977.252	39.582.536	10.019.072
rentabiliteit (bedrijfswinst/eigen vermogen)	7,07%	32,64%	8,26%
Omzet	977.742.220	1.095.345.828	1.095.345.828
winstmarge (bedrijfswinst/omzet)	0,82%	3,61%	(**) 0,91%
som winsten van bedrijven met winst	14.086.057	40.289.771	
som verliezen van bedrijven met verlies	-6.108.805	-707.235	
som winst na belastingen (code 9904)	5.426.114	32.978.853	
som dividenden (code 694/7)	8.070.240	25.742.341	

(*) de invloed van de RSZ-korting en de extra subsidie 2023 werd afgehouden van de bedrijfswinst.

(**) de invloed op de winstmarge (bedrijfswinst/omzet) kan in werkelijkheid iets hoger liggen

Wat blijkt uit deze cijfers ?

In het bericht aan de pers werd voormelde tabel als volgt samengevat: *“Een audit van de Inspectie van Financiën op vraag van de minister toont aan dat alle dienstenchequebedrijven samen hun winst op 1 jaar tijd fors zagen toenemen. In 2023 bedroeg de opgetelde winst ongeveer 33 miljoen euro. Een veelevoudiging in vergelijking met de 5,4 miljoen een jaar eerder.”*

Het verslag zelf concludeert dat de sector in 2023 *“een sterke financiële groei doorgemaakt heeft”* en wijst daarbij met veel nadruk op de zogenaamde sterke groei van de rendabiliteit.

Deze conclusies miskennen vooreerst het feit dat er in 2023 een uitzonderlijk en éénmalig steunpakket werd voorzien van 52,5 miljoen euro: in 2023 kende de vorige Vlaamse Regering 37,5 miljoen euro éénmalige steun toe aan de dienstencheque-ondernemingen en was er daarnaast een éénmalige extra RSZ-vermindering van 15 miljoen euro die voor alle sectoren in België, en aldus ook voor de dienstenchequesector van toepassing was omwille van de inflatie-crisis. Hoewel het Auditverslag melding maakt van het éénmalig steunpakket van 52,5 miljoen euro aan de sector in Vlaanderen en in bovenstaande *“Tabel 13”* een *“genormaliseerde situatie 2023”* vermeldt, wordt dit feit in wezen nergens doorgetrokken in de conclusies. En al zeker niet in de commentaren bij het Auditverslag VTS2501. Nochtans zijn de zaken zonneklaar : zonder de uitzonderlijke en éénmalige steunmaatregelen in 2023 zou de winst van de bedrijven in *“Tabel 13”* geen 33 miljoen euro, maar 9,3 miljoen euro bedragen.

In een rapport dat een gedegen status van de financiële gezondheid van ondernemingen wil voorzien, past het in elk geval niet om te concluderen dat de gemiddelde rendabiliteit en de gemiddelde winstmarge in 2023 *“fors steeg”*, zonder dat daarbij duidelijk en volledig abstractie wordt gemaakt van de uitzonderlijke en éénmalige steunmaatregelen van 52,5 miljoen in 2023.

De samenvattende conclusies van het IF gaan voorbij aan het feit dat er in 2023 in totaal 212, hetzij 31,5 % van alle dienstencheque-ondernemingen die actief zijn in Vlaanderen, verlieslatend waren en samen 12.559.439 euro verlies leden; in 2022 ging het zelfs nog om 288 ondernemingen die samen 49.649.103 euro verlies leden.

Zeer opmerkelijk is dat de IF zich beperkt tot balanstermen en aldus van oordeel is de 'rendabiliteit' van ondernemingen zich enkel laat uitdrukken door de verhouding van de winst ten opzichte van het eigen vermogen. In die verhouding was er in 2022 een rendabiliteit van 7,07 % en in 2023 een 'rendabiliteit' van 32,64 %. En aldus zijn, volgens de conclusie, *“steunmaatregelen niet noodzakelijk”*. Daarmee lijkt zij van oordeel dat ondernemingen per definitie financieel gezond zijn, zolang de winst maar gelijk is aan een aantal procenten van het eigen vermogen. Volgens Federgon is dit een te oppervlakkige conclusie.

Bij het sommeren van de winsten van de ondernemingen in “Tabel 13” lijkt men haast te vergeten dat die ondernemingen samen ruim meer dan 40.000 werknemers te werk stellen die collectief meer dan 40 miljoen uren prestaties leveren, zodat er effectief positieve resultaten moeten behaald worden opdat er minstens voldoende middelen en liquiditeiten zouden zijn om alle volkomen logische werkgeversverplichtingen stipt te kunnen naleven en daar waar mogelijk de nodige (vervangings-) investeringen kunnen gebeuren. Tegenover de winsten van 5,4 miljoen euro in 2022 en 32,9 miljoen euro in 2023, of 9,3 miljoen euro als men correct abstractie maakt van de uitzonderlijke en éénmalige steunmaatregelen over 2023, staat meer dan 2 miljard euro aan loonkosten.

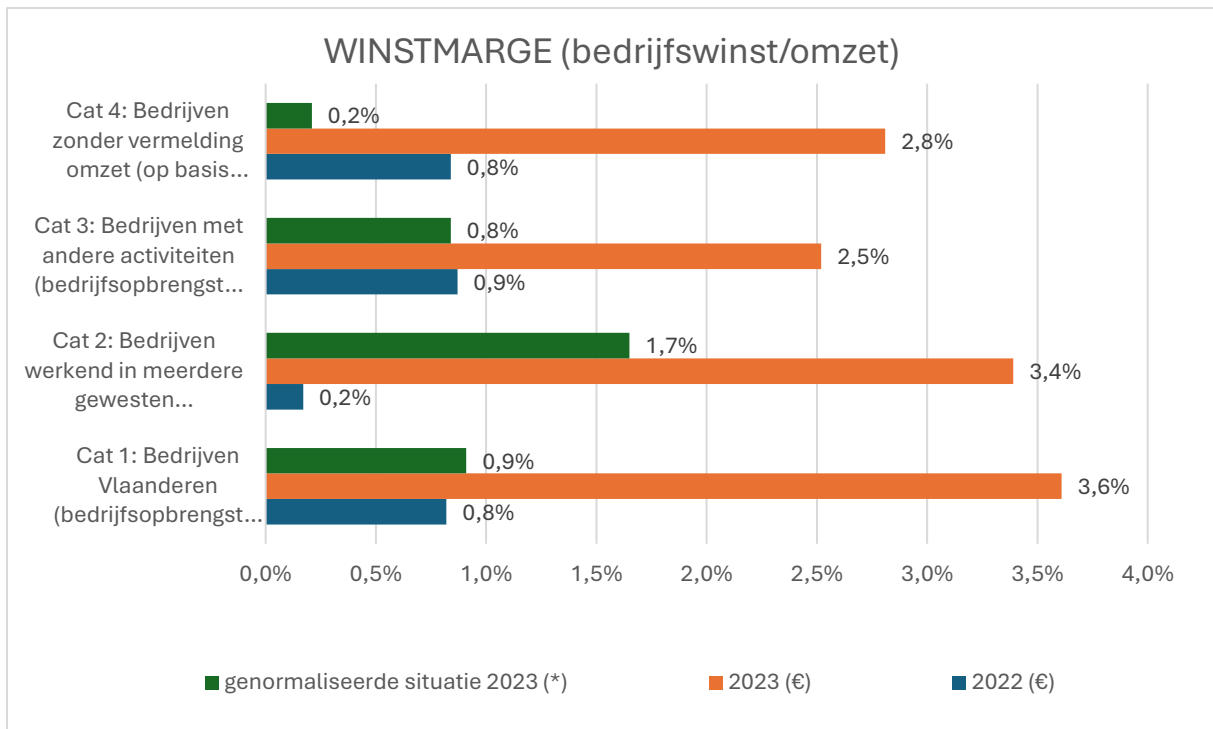
Rendabel? Voor wie verantwoordelijk is voor 2 miljard euro aan loonkosten zijn een winst of marges van 5,4 en 32,9 miljoen, of nog 9,3 miljoen euro, gewoonweg flinterdun.

Zijn verder volledig buiten de scope van het Auditverslag gebleven: de liquiditeitsgraad en de solvabiliteit. Bedrijven zijn financieel min of meer gezond ingeval van een liquiditeitsratio '> 1' en een solvabiliteitsratio van '> 40 %', hetgeen voor heel wat dienstencheque-ondernemingen niet het geval is.

Volledigheidshalve maakt de IF in zijn conclusies melding van het feit dat *“een deel van de extra marge (in 2023) naar de aandeelhouders vloeide”*, dit evenwel zonder vermelding van de relativiteit ervan. Spijtig genoeg ging het onderzoek niet zo ver, of toch bij lange niet zo ver dat zij kon vaststellen dat de uitgekeerde dividenden finaal grotendeels besteed worden voor de financiering van de overname en/of voortzetting van dienstencheque-ondernemingen die weinig toekomst zien of in mindere of meerdere mate noodlijdend zijn, door bedrijven uit de sector die zich verder willen engageren.

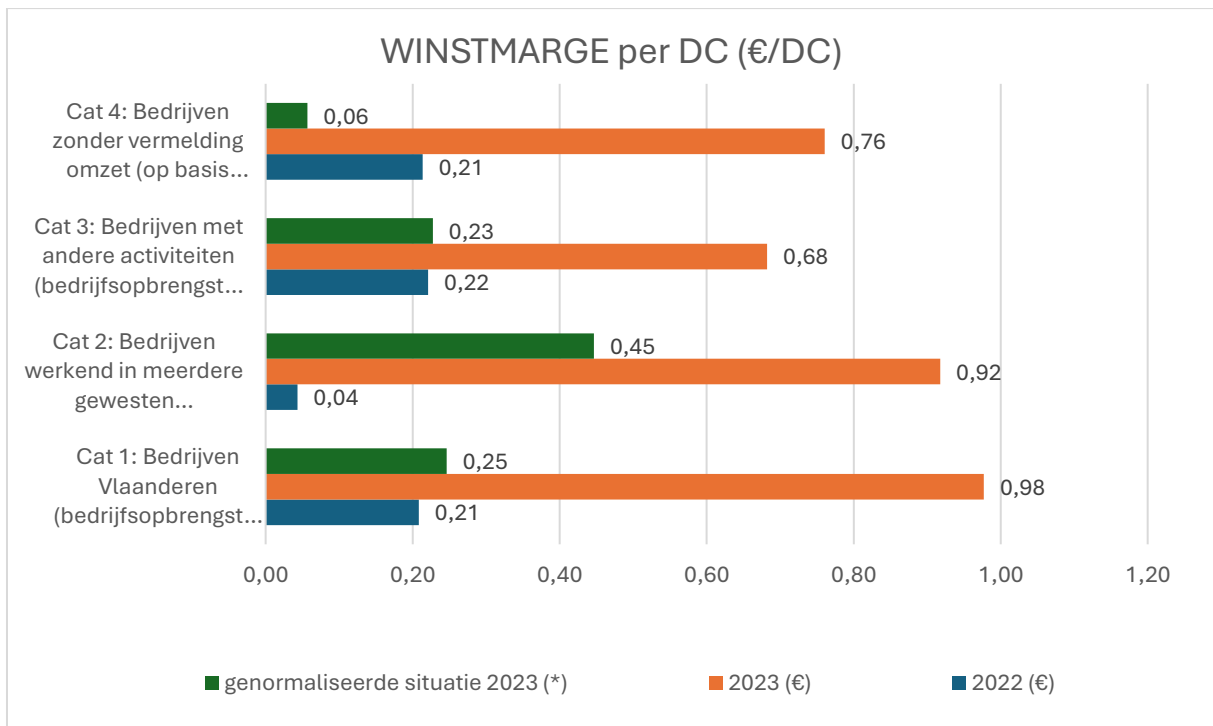
De harde realiteit van de dienstenchequesector

Door aan te nemen dat dienstencheque-ondernemingen per definitie financieel gezond zijn zolang er winst is a rato van een aantal procenten van het eigen vermogen, miskent men de sector.

Zoals de “Tabel 13” aangeeft was er over 2022 een winstmarge van 0,82%. In 2023 ging het om een winstmarge van 3,61 %, maar wanneer men correct abstractie maakt van de uitzonderlijke en éénmalige steunmaatregelen over 2023 gaat het om 0,91 %.

In een sector waar 90 % van de omzet besteed wordt aan loonkosten (en 8 % aan vaste kosten) betekent een marge van 0,82 % of 0,91 % dat er per dienstencheque en aldus per gewerkt uur een marge resteert van 0,25 euro. Met 0,25 euro per uur is weinig mogelijk.

Deze zeer lage marges zijn er sinds vele jaren. De verklaring is duidelijk. De bijdrage van de gebruiker, de bijdrage van de overheid, en de waarde van de dienstencheque worden door de

gewestelijke overheden bepaald. En net op dit vlak werd de sector jarenlang zeer stiefmoederlijk behandeld.

Vooreerst werd de waarde van de cheque over de periode 2009-2021 enkel geactualiseerd via een automatische indexering waarbij slechts 73 % van de indexering werd toegepast. Over 2009-2021 werd de automatische indexering van de waarde van de dienstencheque ingeperkt à rato van 27%. Dit maakt dat de sector margeverlies leed bij elke indexering. En méér nog: bij elke stijging van de kosten die niet verrekend worden in de index. Verhogingen van de lonen via de IPA-akkoorden over de periode 2009-2022, verhogingen van kostenvergoedingen voor verplaatsingen en energie, en kosten ingevolge diverse bijkomende verplichtingen werden niet, en tot hiertoe nooit in rekening gebracht of gecompenseerd. Over de periode 2018 – 2022 zakte de marge en de rendabiliteit (in ruimere zin) dan ook naar een dieptepunt (zoals bevestigd wordt in de WSE rapporteren, dewelke op geen enkel punt worden tegengesproken in dit auditverslag).

Deze lage marges zijn (bittere) ernst.

De harde realiteit van de dienstencheque-sector over de voorbije jaren is dat er weinig beter kon, of minstens weinig ruimte voor verbetering was, hoe hard men dat ook kon wensen.

De uitzonderlijke en éénmalige steunmaatregelen kwamen tot stand in oktober 2023. Over 2024 kwamen er geen dergelijke maatregelen. De meeste dienstencheque-ondernemingen brengen sinds 2022-2023 een (hogere) bijkomende vergoeding voor sommige administratieve of andere kosten in rekening. De bijfacturatie, de mogelijkheid om kosten bij te factureren, werd destijds met de oprichting van het dienstencheque-systeem ingevoerd. Anders gezegd: de bijfacturatie is er altijd al geweest. Alleen is het zo dat de sector daar slechts zuinig gebruik van maakte. Meer zelfs : de meeste ondernemingen stelden de bijfacturatie zo lang mogelijk uit. Zowat alle bedrijven die in 2023 of later de stap zetten, deden dit uit noodzaak.

Conclusies

Het is de verdienste van het IF dat zij een aantal cijfers in kaart heeft gebracht.

Op basis van de de balanstern 'rendabiliteit' en de overige bewoordingen in de conclusies van het Auditverslag echter besluiten dat de sector en/of de dienstencheque-ondernemingen financieel gezond zijn is meer dan één brug te ver. Over de periode 2018 - 2022 zakte de marge en de rendabiliteit (zoals begrepen in de gewone spreektaal) naar een absoluut dieptepunt : 0,25 euro per uur. En dat wordt ook nergens tegengesproken. Ook niet door het Auditverslag.

In een sector waar 90 % van de omzet besteed wordt aan loonkosten (en 8 % aan vaste kosten) betekent een marge van 0,25 eur per uur dat men permanent op het scherp van de snede werkt en dat er weinig ruimte is voor verbeteringen. Spijtig genoeg beperkt het verslag zich tot balansternen en wordt de situatie van de sector onvoldoende in perspectief geplaatst. Het zal zaak zijn voor de Vlaamse Regering om hier rekening mee te houden.

Hoe verder ?

In het verkiezingsjaar 2024 werd dan algemeen aangenomen dat de (nieuwe) Vlaamse Regering vanaf 2025 voldoende maatregelen zou nemen om de verloning in de sector en de marges van de ondernemingen te verbeteren.

Anders dan verwacht, nam de nieuwe Vlaams Regering geen maatregelen die de ondernemingen ondersteunen of te versterken. Daarentegen besloot de Regering om de belastingvermindering

voor de gebruiker van 1,80 euro af te schaffen. De Vlaamse schatkist realiseert hiermee een besparing van gemiddeld 170 miljoen euro per jaar.

De Vlaamse Regering nam inmiddels ook reeds de beslissing dat de prijs voor de gebruiker in de toekomst verder verhoogd wordt met 1,00 euro van zodra de spilindex vijf maal overschreden wordt. Deze beslissing voorziet (voorlopig) geen verdere verbetering van de loon- en arbeidsvoorwaarden en voorlopig ook geen maatregelen die de ondernemingen ten goede komen. De situatie van de dienstencheque-ondernemingen is dus niet veranderd ten opzichte van de jaren 2022 en 2023 (en de voorgaande jaren).